

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginkanslia on valmistellut päivityksen kaupungin kaksikielisyysohjelmaan. Aiempi ohjelma on laadittu vuosille 2015-2017 ja sen sisältö on enimmäkseen edelleen ajan tasalla sen periaatteellisen luonteen vuoksi. Ohjelmaa on nyt päivitetty ja jonkin verran pelkistetty. Tarkoitus on, että ohjelma on jatkossa voimassa toistaiseksi ja sitä päivitetään tarvittaessa, esim. ohjelmaa ohjaavien lakien tai kaupunkistrategian päivittyessä.

Kaupunginhallitus on käsitellyt kaksikielisyysohjelmaa kokouksessaan 21.11.2022 § 176 ja päättänyt yksimielisesti, että ohjelma palautetaan valmisteluun siten, että siihen lisätään tavoitteita ja toimenpiteitä, ja pyydetään valiokunnilta lausunnot.

Valmistelu kaupungin kaksikielisyysohjelmaksi on esityslistan **liitteenä**.

Perustuslain mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Perustuslain ohella väestön kielellisistä oikeuksista säädetään mm. kielilaissa, kuntalaissa, varhaiskasvatuslaissa sekä perusopetus- ja lukiolaissa. Kauniaisten kaupungilla on myös omia, kieltä koskevia määräyksiä kaupungin hallintosäännössä. Kaupungin ohjausasiakirjat kuten hallintosääntö ja talousarvio, ovat kaksikielisiä. Osa sisäisistä ohjeista on laadittu vain suomeksi, käännöstöiden priorisoinnin vuoksi.

Kaupungin sivistystoimella on oma kaksikielisyysohjelma, jonka päivitys on työn alla. Kaksikielisyyttä hankinnoissa määritellään kaupungin hankintaohjeessa, jota päivitetään ja johon lisätään sopimusohje.

Kauniaisten kaupungin strategian 2023-2030 visio on "Aikaansaava, hyvinvoiva ja resurssiviisaasti tulevaisuutta rakentava, elävästi kaksikielinen ja monikulttuurinen Grani". Asukaslähtöisyys on yksi Kauniaisten kaupungin arvoista. Kauniaisissa on tärkeää, että arki sujuu molemmilla kansalliskielillä, suomeksi tai ruotsiksi.

Esitys lausunnoksi:

On järkevää, että kaksikielisyysohjelmaa on yksinkertaistettu ja se on luonteeltaan enemmän periaatteellinen kuin aiemmin. Näin se voi olla voimassa toistaiseksi ja päivitetään jatkossa vain tarvittaessa. Samalla on kuitenkin tärkeää ohjelman periaatteiden toteutumisen kannalta, että on olemassa tavoitteita ja toimenpiteitä, joita seurataan säännöllisesti. Ohjelmaan kannattaisi kenties lisätä erillinen tavoitteita ja toimenpiteitä sisältävä seurantaliite, jota päivitetäisiin esim. valtuustokausittain, tai harkita soveltuksien mukaan valtuustokausittain päivitettävän strategian tavoitteisto myös kaksikielisyysohjelman toteutumisen seurantaan.

Voimassa olevan kaupunkistrategian tavoitteistoon sisältyy elävä kaksikielisyys, jonka edistämisen toimenpiteiksi on asetettu saavutettavat ja tasapuoliset palvelut molemmilla kielillä sekä aktiivinen yhteistyö yli kielirajojen. Toimenpiteiden toteutumista mitataan mm. asiakastytyväisyyden kautta, kielibarometrin avulla ja asukaskyselyillä.

Kauniaisten kaupungin hallintosäännössä määritellään kaksikielisyys kaupungin toiminnassa. Toimialojen tulee huolehtia siitä, että niillä on palveluksessaan

kielilaisissa tarkoitetun kielellisen palvelutason ylläpitämiseksi riittävä määrä suomen ja ruotsin kieltä taitavia henkilöitä, jotka pystyvät palvelemaan asiakkaita edellä mainituilla kielillä. Kielelliset oikeudet tulee ottaa huomioon myös järjestettäessä kaupungin palveluja ostopalvelusopimuksin. Hallintosäännössä on lisäksi tarkempia määräyksiä henkilökunnalta vaadittavasta kielitaidosta.

Yhdyskuntatoimen toimialajohtajalta ja tulosaluepäälliköiltä sekä muilta ns. itsenäisissä asiantuntijatehtävissä olevilta viran- ja toimenhaltijoilta vaaditaan suomen ja ruotsin kielen hyvää suullista ja kirjallista taitoa.

Sellaisissa asiakaspalvelutehtävissä, joissa edellytetään säännöllistä suomen ja ruotsin kielen suullista ja kirjallista käyttämistä vaaditaan molempien kielten hyvää tai tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Jos tehtävät edellyttävät vain suullista suomen ja ruotsin kielen käyttämistä vaaditaan niissä hyvää tai tyydyttävää suullista molempien kielten taitoa. Muissa tehtävissä edellytetään, että henkilöstöllä on sellainen suomen ja ruotsin kielen suullinen ja/tai kirjallinen tai ymmärtämisen taito, jota tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Hallintosäännön kielitaitovaatimus on osoittautunut rekrytointitilanteissa toisinaan haasteelliseksi. Tehtävissä, joissa vaaditaan ammatillista erityisosaamista ja joissa on pulaa hakijoista, joudutaan toisinaan turvautumaan hallintosäännön mahdollistamaan lievennykseen vaadittavasta kielitaidosta. Olennaista on, että tällöinkin kullakin tulosalueella löytyy riittävästi molempien kotimaisten kielten osaamista. Lähtökohtana on aina, että kaksikielisessä kunnassa palvelemaan asiakasta tilanteessa kuin tilanteessa suomeksi tai ruotsiksi, asiakkaan valitsemalla kielellä. Tämä on myös periaate uutta henkilökuntaa rekrytoitaessa. Henkilökunnan kieliäsenneilmapiirillä on merkittävä vaikutus kaksikielisyyden toteutumiselle niin asiakkaita palveltaessa kuin työyhteisössäkin. Tätä painotetaan myös työyhteisön arjen kanssakäymisessä.

Huomattava on, että niiden kuntalaisten lukumäärä, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi, on lisääntynyt viime vuosina. Näin ollen myös englannin kielitaito on tarpeen aiempaa useammin.

Yhdyskuntatoimen henkilökunnalta saadun palautteen mukaan kielitaidon vahvistamiseen toivotaan tukea ja kielikoulutukseen osallistumisen mahdollisuutta myös työaikana pidetään tärkeänä. Kaupungin kansalaisopiston järjestämille kurseille kannustetaan osallistumaan ja niiden järjestämistä toivotaan myös tulevina vuosina.

Huomiota tulee kiinnittää jatkossakin kaupungin kylttien ja opasteiden sekä asemakaavojen yhteydessä esitettävien paikannimien kaksikielisyyteen ja kieliäsen oikeellisuuteen. Kuntalain mukaan kaksikielisessä kunnassa on kilpien, liikennemerkkien ja muiden yleisölle suunnattujen vastaavien opasteiden tekstien oltava suomen- ja ruotsinkielisiä.

Kunnan tulee myös nimetä edustajat Kuntaliiton kaksikielisten kuntien kansalliskieliverkoston. Yhdyskuntavaliokunta kannattaa aiempaa käytäntöä, jonka mukaan verkoston kokouksiin osallistuu hallintojohtaja tai hänen sijaisenaan hallinnon ja viestinnän suunnittelija.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää antaa esitystekstin mukaisen lausunnon Kauniaisten kaksikielisyysohjelman valmistelusta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Kauniaisten kaksikielisyysohjelma_Luonnos